

Záznam adventního projevu předsedy Senátu Miloše Vystrčila

18.12.2023 - Miloš Vystrčil | Senát PČR

Vážení spoluobčané,

dovoluji si Vás pozdravit v době adventní. Dovoluji si Vás pozdravit v čase, kdy bychom měli zpomalit, zastavit se, zklidnit a také se ohlédnout. Ohlédnout se do minulosti a možná se hlouběji zamyslet nad naší současností i nad naší budoucností.

Oslovuji Vás dnes z českého Senátu proto, že přesně před 27 lety, 18. prosince 1996, se konala první schůze českých senátorek a senátorů. Já však nechci tento den dnes pouze připomenout. Velmi rád bych se s Vámi podělil o své myšlenky, pocity a názory, jejichž zdrojem velmi často bývají právě Vaše otázky a Vaše sdělení.

Pravidelně se setkávám s celou řadou z Vás a nejprve Vám chci velmi poděkovat. Naše rozhovory často nejsou jednoduché. Děkuji za Váš zájem a děkuji za Vaši podporu a ujišťuji Vás, že neberu na lehkou váhu také Vaši kritiku.

V poslední době spolu často diskutujeme například o drahých energiích, o zdražování potravin, o nevyhovujícím dopravním spojení nebo o nedostatku lékařů. Mluvíme o bydlení, o rovném přístupu k ženám a mužům, o vztahu k menšinám, mluvíme o změně klimatu. Říkáte mi, že máte obavy z migrace, z konfliktů na Ukrajině nebo na Blízkém východě. Vím o spoustě dalších věcí, které nás často společně trápí.

Zároveň k tomu navíc existují lidé, říká se jim populisté, kteří tvrdí, že všechno se dá vyřešit rychle a jednoduše, bezbolestně. Říkají například, že není žádný problém zlevnit potraviny nebo energie. Že je prý jednoduché vyřešit důchody nebo problémy ve školství nebo problémy v našem zdravotnictví.

To já Vám říkat nemohu a nebudu. Nebudu Vám lhát ani Vám, nebudu slibovat nereálné věci. Lhaní a populistických slibů jsme si užili, a bohužel stále užíváme dost a dost.

Navrhuji tedy, abychom se během adventu raději zamysleli, jak a v čem můžeme být lepší.

Máme svobodné a férové volby, a politici jsou tak do velké míry odrazem samotných voličů. Řekněme si tedy jako jednotliví voliči, co nám vadí, a také se sami sebe zeptejme, zda se někdy nechováme podobně tomu, co se nám samotným nelíbí a co sami někdy u těch druhých kritizujeme.

Když začnu u nás u politiků, osobně mi velmi vadí, že my politici, politici z koalice a politici z opozice, postupně ztrácíme schopnost spolu mluvit. Sveřepé trvání na názorech, neochota hledat kompromisní řešení, vzájemné osočování a neslušné chování jsou při debatách politiků čím dál častější. Píšete mi, že stejně jako já nerozumíte tomu, proč jednání v Poslanecké sněmovně o programu trvají hodiny. Považujete to za plýtvání prostředky, energií, časem. A já s Vámi souhlasím.

Zároveň ze setkání a z diskusí s Vámi vím, že podobně nekonečné a nesmiřitelné se bohužel odehrávají stále častěji debaty i na srazech bývalých spolužáků nebo rodáků, nebo se dokonce stávají součástí i nedělního oběda. Zvláště v případě, kdy jsou přítomny různé generace.

Ani v případě diskusí politiků, ani v jiných případech to samozřejmě není dobře. Jsem přesvědčen, že

se jedná o velmi nebezpečný trend eskalace politické. A je to na úkor hledání kompromisů a rozumných, dlouhodobě funkčních řešení. V demokracii by neměl nikdo na úkor slabšího bezohledně využívat svoji převahu. Stejně tak by v demokracii ale nikdo neměl za každou cenu bezohledně blokovat řešení, které má podporu většiny.

Pokud k tomuto svým chováním budeme nadále směřovat, rozvoj naší země se zastaví. Důsledkem bude totiž růst nedůvěry v parlamentní demokratický systém a ve schopnosti politiků řešit naše společné problémy. Že na tom nejvíce vydělávají populisté a extremisté, je již dnes jasné a naprosto zřejmé.

Co zatím tolik zřejmé není, je skutečnost, že zároveň můžeme oslabit naši demokracii. A následně k nebezpečnému rozkolísání našeho demokratického společenského systému může lehce dojít.

Dovoluji si proto před tím varovat a velmi poprosit, naléhavě požádat, abychom v tomto způsobu chování v roce 2024 nepokračovali. Vyzývám proto v první řadě všechny zákonodárce, abychom se k sobě chovali vždy slušně a s respektem, abychom začali fungovat normálně ve prospěch naší země, ve prospěch jejích občanů.

Měli bychom si také všichni přiznat, že jsme v minulosti dělali chyby a že neexistují jednoduchá řešení, jak dát věci do pořádku.

Všichni přece víme, komu nevadilo a kdo připustil prohlubování naší strategické surovinové a výrobní závislosti na zemích s autoritářskými režimy. Stalo se tak za několika minulých vlád a minulých prezidentů.

Musíme si však zároveň připustit, že se tak stalo s naším souhlasem, se souhlasem většiny nás občanů. Jedeme v tom zkrátka společně. V naprosté většině jsme byli a jsme pořád rádi za levnou energii nebo levné zboží ze zahraničí, bez ohledu na zemi původu a způsob výroby. Kupovali jsme levný plyn z Ruska, kupujeme léky nebo třeba baterie z Číny.

Zvykli jsme si rychle a nebezpečí strategické závislosti jsme nevnímali nebo jsme ho vnímat nechtěli. A najednou, po mnoha letech, kdy to zdánlivě fungovalo, je to tady. Plyn a ropa z Ruska nejsou, léků je málo a, vládo, řeš to!

Opravdu někdo věří tomu, že tyto problémy lze vyřešit lusknutím prstů? Opravdu někdo věří tomu, že tahle vláda měla a mohla mít připravený jasný plán a detailní řešení? Anebo je to jinak?

Není to náhodou tak, že nás dostihla naše vlastní předchozí, zdůrazňuji předchozí, nezodpovědná a naivní hospodářská politika a naše naivní chování? Svoji nezávislost jsme ztráceli, neboť jsme ji postupně prodávali, tu za levný plyn, tu za levnou ropu nebo třeba dnes, kdo ví, ji prodáváme právě za ty léky. A když se potom stanete závislým na tom, co bytostně potřebujete k životu, skončíte zcela v hrsti toho, kdo Vám to může poskytnout. To přece víme všichni, a to je celá a holá pravda. Tohle nesmí pokračovat. A první předpoklad pro dobrá řešení je, že si to co nejdříve přiznáme.

Politici, a nejen politici, všichni bychom měli změnit své chování a naučit se více myslet i na vzdálenější budoucnost. Čtyři roky dopředu je málo, rozhodně to nestačí. Měli bychom v tom spolupracovat, a ne si navzájem házet klacky pod nohy.

Pokud to nedokážeme, může se nám stát, že pro nás bude jednou obtížné podívat se beze studu a bez pocitu viny do očí našim potomkům.

Naštěstí máme pořád ještě čas a máme energii, máme sílu. A zejména máme pořád skvělé lidi s úžasnými schopnostmi. Vyrábíme například skvělé elektronové mikroskopy. Jsme neuvěřitelně

flexibilní ve využití nových technologií. Kojenecká úmrtnost je v Česku jedna z nejnižších na světě. Náš systém turistického značení nám závidí celý svět. Jako země, jako národ disponujeme výjimečnou, bohužel totalitní, ale také demokratickou historickou zkušeností, která je pro současnou Evropskou unii velmi důležitá. Postupně získáváme nazpět větší mezinárodní autoritu a v ochraně lidských práv už zase navazujeme na politiku Václava Havla.

Ve výčtu všech dalších „nej“ bych mohl pokračovat, neudělám to.

Raději řeknu, že je zřejmé, že máme všechny předpoklady, abychom současnou situaci zvládli. Máme všechny předpoklady.

Jsem totiž přesvědčen, že o to největší bohatství jsme nepřišli, že ho stále máme. Tím největším bohatstvím jsme my sami, obyvatelé naší země, občané, lidé, zvláště pak mladí lidé. Máme v sobě solidaritu a mnohokrát jsme to dokázali. Děkuji za podporu všem potřebným a zranitelným nebo podporu těm napadeným. Pomáháme doma, pomáháme v zahraničí. Ještě jednou velké díky všem, kteří tak činíte.

Máme v sobě odolnost, kreativitu a obrovskou schopnost reagovat na změny. Máme schopnost být hrdiny a jsme také obrovskými pracanty, co dokáží s málem velké věci. Máme úžasnou polohu ve středu Evropy. Jsme členskou zemí Evropské unie, jsme členy NATO. Jsme členy dobré společnosti a žijeme v bezpečí.

A především máme svobodu a máme demokracii.

Tohle všechno si již nikdy nesmíme nechat vzít. Proto prosím, budme k sobě nároční. Budme k sobě kritičtí. Nenechávejme se obelhávat. A budme sebevědomí! Pečujme o svoji nezávislost. Chvalme se, podporujme se, pomáhejme si a budme odvážní.

Dokázali jsme v minulosti úžasné věci a bylo tomu tak proto, že jsme nakonec vždy dokázali v důležitých věcech spojit síly, a ne se postavit proti sobě.

Dnes jsme v situaci, kdy je nutné si naši minulost připomenout a propsat z ní vyplývající poučení do příběhu, který právě píšeme. Jsem přesvědčen, že to dokážeme udělat správně.

Věřím tomu proto, že naši zemi znám. Věřím tomu proto, že tady s Vámi žiji již 63 roků. Věřím tomu proto, že stejně jako mně i Vám záleží na osudu našich dětí a vnoučat.

Přeji Vám všem krásný a požehnaný advent.

<https://www.senat.cz/zpravodajstvi/zprava.php?id=3673>